

سایه سنگین بحران ۳۰ در ایران

۲۹ شهریور ۱۴۰۴ ساعت ۱۵:۳۵

تصور کنید در اوج سال‌های ۱۹۳۰، جهانی درگیر بحرانی اقتصادی و ایران نیز بی‌نصیب از این طوفان ویرانگر. اسناد تاریخی نشان می‌دهد حتی تمهیدات دولتی هم نتوانست جلوی ورشکستگی‌های زنجیره‌ای و فقر فزاینده را بگیرد. از تجار ورشکسته گرفته تا کشاورزانی که کمرشان زیر بار زندگی خم شده بود و کارمندان دولت که حقوقشان کفاف زندگی را نمی‌داد؛ همگی در تب و تاب بحرانی بودند که نه تنها سال‌ها به طول انجامید، بلکه زخم عمیقی بر پیکره اقتصاد و معیشت جامعه ایران گذاشت. اینجا نه فقط از اقتصاد، بلکه از روایت دردناک مردمانی می‌خوانیم که در سایه این بحران، برای بقا می‌جنگیدند.

بحران اقتصادی ۱۹۳۰، بحران بزرگی بود که علاوه بر آنکه بحرانی سراسری بود، چندین سال نیز به طول کشید. گزارش‌هایی که از آن دوره وجود دارد، حاکی از آن است که دولت و حکومت علیرغم در نظر گرفتن تمهیداتی در این عرصه، نتوانست این بحران را به راحتی متوقف کند.

«در اوایل سال ۱۹۳۱ دیگر امیدی به بهبود اوضاع اقتصادی ایران نبود. هارت در گزارشی شرح گفتگوهای خود را با غفارخان جلال، وزیر مختار ایران در واشنگتن، اینگونه بازگو می‌کند: «احتراماً به عرض می‌رساند که اوضاع اقتصادی ایران مدام وخیم‌تر می‌شود. غفارخان جلال به من گفت که خارجی‌ها اصلاً نمی‌توانند وضعیت فلاکت بار تجار ایرانی را درک کنند. تعداد آن‌هایی که ورشکست شده‌اند واقعاً وحشتناک است و تعداد خیلی زیادی از آن‌ها هم در مرز ورشکستگی هستند.» در ماه ژوئن ۱۹۳۳، هارت گوشه دیگری از وضعیت اسف بار مردم در دوران حکومت رضا شاه را در گزارش خود به تصویر کشید: [این که] امسال چه نویدی برای مردم ایران دارد مسئله دیگری است که در گزارشی جداگانه به آن خواهیم پرداخت. هزینه زندگی در ایران همچنان بالا می‌رود. خصوصاً کشاورز جماعت لطمه فراوانی دیده‌اند و غرو لُند شهرنشین‌ها، به ویژه کارمندان دولت که حقوق کمی دارند، بلند شده است. بسیاری از زمین داران دیگر توان پرداخت مالیات ندارند. نرخ‌های بهره سر به آسمان گذاشته‌اند و قیمت زمین افتاده است. علاوه بر این، کاهش قابل ملاحظه تجارت خارجی، که مسایلی چون سهمیه‌های واردات و «انحصار تجارت» از سوی دولت به نفع تجار بزرگ و به ضرر تجار کوچک، در آن سهمیم بوده، نقش زیادی در وخامت وضع معیشت جامعه تجار ایرانی داشته است.»

منبع: محمدقلی مجد، رضاشاه و بریتانیا بر اساس اسناد وزارت خارجه آمریکا، مترجم مصطفی امیری، تهران، موسسه مطالعات و

پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۹، صص ۴۲۳-۴۲۴

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/50191/ایران-۳۰-بجرازه-سنگین-سایه/50191>